

Škola rukometa u gradu Požegi - mogućnosti i prijedlozi osnivanja i razvoja

---

Pedić, Ana

Master's thesis / Diplomski rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Kinesiology / Sveučilište u Zagrebu, Kineziološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:117:672345>

Rights / Prava: [Attribution-ShareAlike 4.0 International](#)/[Imenovanje-Dijeli pod istim uvjetima 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-25**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Kinesiology, University of Zagreb - KIFoREP](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
KINEZIOLOŠKI FAKULTET

(studij za stjecanje visoke stručne spreme i
stručnog naziva: magistar kineziologije)

Ana Pedić

ŠKOLA RUKOMETA U GRADU
POŽEGI - MOGUĆNOSTI I
PRIJEDLOZI OSNIVANJA I
RAZVOJA

(diplomski rad)

Mentor:

doc. dr. sc. Katarina Ohnjec

Zagreb, veljača 2018.

ŠKOLA RUKOMETA U GRADU POŽEGI - MOGUĆNOSTI I PRIJEDLOZI OSNIVANJA I RAZVOJA

Sažetak

Glavni cilj ovog diplomskog rada je istražiti utjecaj rukometne tradicije koja je godinama bila na zavidnoj razini u gradu Požegi te razloge zbog kojih je ženski rukometni klub prestao djelovati. Pokušat će se utvrditi važnost ponovnog pokretanja ženskog rukometnog kluba u Požegi, pravni, materijalni i tehnički uvjeti kao i važnost stručnog kadra za kvalitetno funkcioniranje kluba te podizanje razine kvalitete i broja djevojčica koje pohađaju školu rukometa, uz napominjanje svih prilika, prijetnji, snaga i slabosti koji se nalaze na putu prema ponovnom oživljavanju ženskog rukometa u Požegi, kao i načine najefikasnije promocije i prezentacije kluba.

Ključne riječi: tradicija, stručni kadar, škola rukometa, promocija

HANDBALL SCHOOL IN THE CITY OF POŽEGA – SUGGESTIONS AND OPPORTUNITIES FOR FOUNDING

Summary

The Main goal of this diplomatic work is to research the impact of handball tradition, which has been on an envious level for many years in the city of Požega, as well as the reasons why the female handball team doesn't exist anymore. The importance of reviving the female handball team in Požega, law material and the technical conditions as well as the importance of the expert cadre for the good functioning of the club and raising the quality level and the number of girls attending the handball school, with mentioning all the opportunities, threats, strengths and weaknesses on the path to revival of the Požega female handball team, and the ways of the most efficient promotion and presentation of the club.

Key words: tradition, expert cadre, handball school, promotion

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. POVIJEST ŽENSKOG RUKOMETA U POŽEGI.....	6
3. PERSPEKTIVA ŽENSKOG RUKOMETA U POŽEGI.....	14
3.1. Snage.....	15
3.2. Slabosti	15
3.3. Prilike	16
3.4. Prijetnje.....	16
4. PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE RAZVOJA ŽENSKOG RUKOMETA U POŽEGI..	18
4.1. Uloga i važnost ponovnog pokretanja kluba.....	18
4.2. Utjecaj rukometa na razvoj djece	19
4.3. Utjecaj na motoriku i razvoj funkcionalnih sposobnosti u rukometu	20
4.4. Mentalni i socijalni utjecaj rukometa.....	21
5. CILJEVI I ZADAĆE KLUBA	23
5.1. Materijalno – tehnički uvjeti pokretanja Kluba.....	25
5.2. Uloga trenera u rukometu	27
5.3. Promocija i prezentiranje	29
6. ZAKLJUČAK.....	32
7. LITERATURA	34

1. UVOD

Opisujući njemačku igru schleuderball u časopisu 'Sokol' 1904. Godine, Franjo Bučar prvi je u Hrvatskoj primijenio riječ rukomet. Početci rukometa u Hrvatskoj od 1930. godine pa do 1950. godine vezani su uz tzv. “veliki rukomet” koji se igrao na nogometnom igralištu s jedanaest igrača sa svake strane, vrlo slično igri hazena. “Veliki rukomet” prestao se igrati 1958. godine budući da se 1950. pojavio tzv. “mali rukomet”. Rukomet se više nije morao nazivati “malim”, nego jednostavno – rukomet, jer druge verzije tog sporta više nije bilo. Prva ženska rukometna sekcija utemeljena je pri fiskulturnom aktivu II. Klasične gimnazije u Zagrebu, a prvu rukometnu utakmicu žene su odigrale 1948. između ekipa II. Klasične gimnazije i VI. Ženske gimnazije. U Splitu je 1949. godine odigrano prvo žensko rukometno prvenstvo Hrvatske. Prve utakmice ženskih ekipa u "malom rukometu" odigrane su u kolovozu 1951. u Novoj Gradiški (Hrvatski rukometni savez, 2014). S obzirom na godine početaka rukometa na ovim prostorima, rukomet je u Požegu došao dosta rano (1938. godine, kratko razdoblje između dva svjetska rata) te se znatnije afirmirao 60-ih godina 20. stoljeća. U ovom radu opisana je važnost rukometne tradicije u požeškom ženskom rukometu koji je nekoliko godina unazad po prvi puta nakon tolikih godina uspjeha, odličnih rezultata i reputacije u ženskom rukometu poznate u nacionalnom i regionalnom krugu službeno postao grad bez ženskog rukometnog kluba. Sukladno navedenom, istaknut će se nužnost ponovnog pokretanja ženskog rukometnog kluba za grad Požegu kao i za sve nove naraštaje djevojčica koje su zakinite za igranje ovog sporta koji je desetljećima poticao Požežane i Požežanke, kao i ostale zainteresirane na sudjelovanje u rukometnom svijetu, bilo kao igrači(ce), navijači, treneri ili samo entuzijasti. Detaljnije će se analizirati mogući razlozi za prestanak funkcioniranja ženskog rukometnog kluba obzirom da postoje nedovoljno jasno poznate činjenice koje su do istoga dovele. Podsjetit će se na najvažnije igračice i rezultate koji su obilježili požeški ženski rukomet te će se istražiti načini na koje se može doći do pravnih, materijalnih i tehničkih uvjeta kojim bi se Klub ponovno pokrenuo. Također, analizirat će se uloga i važnost kvalitetnog stručnog kadra te načini povećanja broja djevojčica u rukometnim školama radi dobivanja što veće baze rukometašica iz koje bi se u određenom trenutku isticale nadarene pojedinke, koje bi naposljetku uvelike sudjelovale u ostvarivanju odličnih rezultata i visokih pozicija na ljestvicama u natjecanjima. Predložiti će se načini kako napraviti kvalitetnu promociju te prezentirati načine rada mladim rukometašicama, bivšim rukometašicama koje još uvijek imaju volju za bavljenje rukometom, djevojčicama i njihovim roditeljima. Također, u ovom radu će se detaljnije opisati uloga trenera u radu s mladim rukometašicama, njegove odgojne, zdravstvene, obrazovne i antropološke značajke, ali i utjecaj rukometa na djecu

općenito. S ciljem ponovnog pokretanja ženskog rukometnog kluba, potrebno je istražiti snage, slabosti, prilike i prijetnje koje stoje na putu prema ostvarivanju cilja te njihov utjecaj na svaku od pojedinih komponenti potrebnih za ponovno pokretanje Kluba. U zadnjem dijelu će se definirati ciljevi i zadaće ženskog - rukometnog kluba te najuspješniji načini za promociju i prezentiranje kako Kluba, tako i Škole rukometa koja bi ponovnim pokretanjem ženskog rukometnog kluba podignula ljestvicu kvalitete i stručnosti.

Nakon ratnih neprilika, točnije 1947. godine, u Gimnaziju u Slavonsku Požegu dolaze mladi nastavnici fizičke kulture Milica i Zlatko Res - Koritić, čijim se radom i zalaganjem rukometne aktivnosti ponovno pokreću (Pirc, 1974). Iz tih razloga, sve do 1951. godine, redovno se igra prvenstvo gimnazije u velikom rukometu te učenici sve više pokazuju interes za ovu granu sporta - rukomet. U isto vrijeme među mladima sve više raste interes za mali rukomet i u mnogim okolnim mjestima već se igra ova varijanta rukometa. Na inicijativu Res – Koritića i nekoliko suradnika, 1953. godine osniva se rukometni klub „Jedinstvo“ koji ima samo žensku ekipu (Pirc, 1974), a godinu dana kasnije dolazi do osnivanja i muške ekipe. Nedugo zatim, osniva se i drugi ženski klub u Slavonskoj Požegi, rukometni klub „Radnički“. Tri godine kasnije, osniva se i „Rukometni podsavez Slavonske Požege“, a požeški rukometni klub brojao je preko 210 članova i članica koji uspješno nastupaju u „Slavonskoj zoni“, iako se zapaženiji rezultati ostvaruju u ženskom rukometu. 1967. godine, omladinke Požege nastupaju na prvenstvu Socijalističke Republike Hrvatske u Zagrebu te na čelu s Pavom Vojnićem osvajaju odlično peto mjesto (slika 2) (Pirc, 1974).

Slika 2. Rukometašice "Požege" sa trenerom Pavom Vojnićem, 1967. (Pirc, 1974)

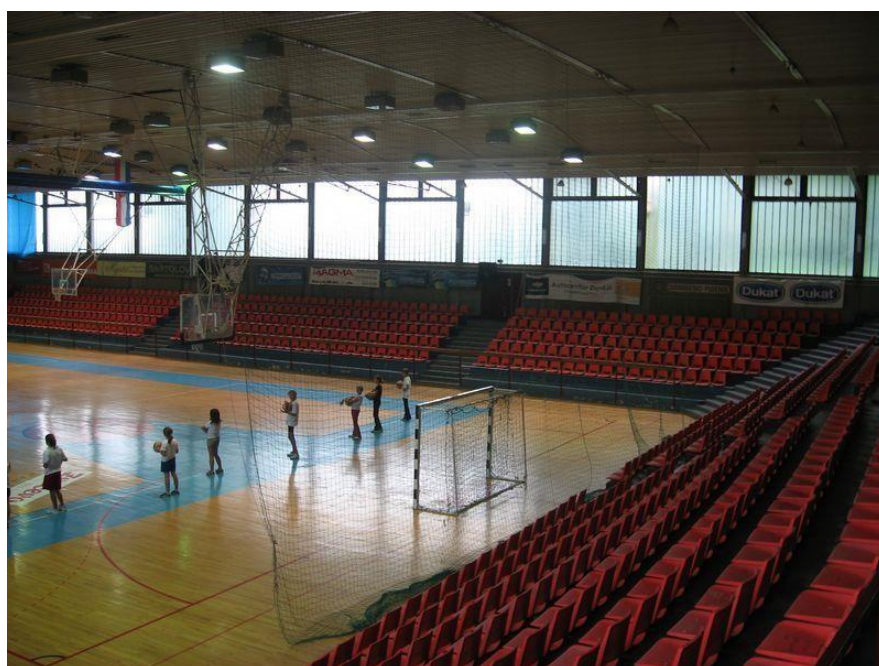
Za razvoj rukometa u Požegi značajna je 1960. godina kada se gradi stadion malih sportova, a 1961. godine rukometaši i rukometašice prelaze s nogometnog igrališta na novi stadion (Pirc, 1974). Na novom stadionu, uz košarkaše i rukometaše nastupaju i tenisači, stolnotenisači, hokejaši, klizači, a povremeno ga koriste i ostali požeški sportaši. Godine 1964. osnovano je Sportsko društvo Požega, a zbog izgradnje brojnih i kvalitetnih sportskih objekata te osnivanja mnogobrojnih klubova, Požega se proglašava sportskim gradom i najboljom općinom na nivou države. Rukometni klubovi „Jedinstvo“ i „Radnički“ 1965. godine zbog potrebnih financijskih sredstava počinju funkcionirati kao jedan klub – Rukometni klub „Zvečevo“, koji je naziv dobio po tada novootvorenoj tvornici čokolade. Tvornica je ugovorom potvrdila financijsko podupiranje rukometnog kluba (Pirc, 1974).

Interes za rukomet naglo raste što se potvrđivalo rasprodanim posljednjim mjestima na svim velikim priredbama koje organizira Rukometni savez općine Slavonska Požega, a interes se posebno povećavao među mlađim generacijama. Godine 1966. u općinskoj ligi se u ženskoj konkurenciji natječe osam ekipa, od kojih su osobito jake Pleterničanke te „Polet“ i „Zvečevo“ iz Slavonske Požege. Veoma je značajna 1970. Godina jer su počeli radovi na postavljanju konstrukcije i zatvaranju Stadiona malih sportova koji je 1974. godine građevinskim radovima preinačen u Športsku dvoranu Grabrik, što znači da Požega po prvi puta ima zatvorene terene za razne sportove (Slike 3 i 4) (Pirc, 1974). „Unatoč uspjesima, klubove prate i mnogi problemi; teškoće s financijskim sredstvima, nenačeta pitanja nagrađivanja trenera, motivacija mladih za kvalitetniji rad, a često i shvaćanja sredine koja plješće na radu i rezultatima, a sredstva usmjerava prema nogometu.“ (Sportski almanah općine Slavonska Požega, 1987). Za razdoblje od 1975. godine pa sve do početka 90-tih godina nema relevantnih podataka kojima bi se moglo rezimirati stanje u ženskom rukometu, a nedostatak informacija uzrokovalo je premještanje arhive podataka tijekom koje su se podatci izgubili.

Slika 3. Sportska dvorana Grabrik

(Preuzeto: <http://www.sport-pozega.hr/objekti/sportska-dvorana-grabrik.html>)

Slika 4. Unutrašnjost sportske dvorane Grabrik

(Preuzeto: <http://www.sport-pozega.hr/objekti/sportska-dvorana-grabrik.html>)

Požeške rukometašice su 90-ih godina nizale brojne uspjehe – nekoliko puta osvojile su prvenstvo u Rukometnom podsavezu, isticale su se mnoge igralice, a najveći uspjeh ostvaruju 1993. godine osvajanjem juniorskog prvenstva Hrvatske (slika 5) (Ustupljeno iz arhive Branimir Šćulac).

Slika 5: Juniorske prvakinje Hrvatske 1993. godine (Ustupljeno iz arhive Branimir Šćulac). Gornji red: Duniskvarić, Berta, Svjetličić, Tadić, Franić, Kristić, Prevendar. Donji red: Kolembus, Nikolić, Terkeš, Rukavina i Fiket.

Godinu dana nakon osvajanja juniorskog prvenstva Hrvatske osvajaju 2. mjesto na istom natjecanju. Sezona 1995./1996. prva je sezona u kojoj se Požežanke natječu u 1. hrvatskoj rukometnoj ligi za žene. Rukometni klub „Zvečevo“ 2000. godine radi sponzorskih ugovora mijenja ime u Rukometni klub „Požega Allianz“. Godine 2001., pod vodstvom Abasa Arslanagića, požeške rukometašice sezonu završavaju na visokom 3. mjestu (Tablica 1) (Ustupljeno iz arhive Branimir Šćulac).

Tablica 1. Tablični prikaz ženskog rukometnog kluba u razdoblja od 1993.-2001. (Ustupljeno iz arhive Branimir Šćulac)

Sezona	Nastupi i rezultati
1993./1994.	1.B HRL – 4. mjesto („Zvečevo Požega“); prvakinja juniorskog prvenstva Hrvatske
1994./1995.	1.B HRL – 1. mjesto („Zvečevo Požega“); viceprvakinja juniorskog prvenstva Hrvatske
1995./1996.	1.A HRL – 7. mjesto („Zvečevo Požega“)
1996./1997.	1.A HRL – 7. mjesto („Zvečevo Požega“)
1997./1998.	1.A HRL – 8. mjesto („Zvečevo Požega“)
1998./1999.	1.A HRL – 8. mjesto („Zvečevo Presoflex Požega“)
1999./2000.	1.A HRL – liga za opstanak – 7. mjesto („Zvečevo Požega“)
2000./2001.	1.A HRL - 3. mjesto („Zvečevo Požega“)

Sezona 2001./2002. obilježena je drastičnim padom kvalitete rukometa zbog raznih problema koje je klub imao, a posljedica toga bila je ispadanje iz 1. hrvatske rukometne lige te prelazak u 2. hrvatsku rukometnu ligu u kojoj se natječu sve do 2004. godine. Iako je kraj 2001. godine, kao i 2002. godina bio obilježen podosta lošim rezultatima i lošim rukometom općenito, 2003. godine požeške rukometašice penju se na ljestvici 2. lige te se 2004. godine ponovno počinju natjecati u 1. hrvatskoj rukometnoj ligi. Iako su se izborile za natjecanje u 1. ligi, na kraju sezone igraju se utakmice za ostanak u ligi koje su uzrokovane odlaskom brojnih izvrsnih igračica u inozemstvo ili u tadašnje vodeće hrvatske klubove. Uprava kluba shvaća važnost povratka požeških igračica koje su igrale u inozemstvu i u drugim klubovima te tijekom 2005. i 2006. godine uz pomoć sponzora nastoji što više igračica povući natrag u Požegu, a mlađe generacije dobivaju priliku naučiti i razviti rukomet pohađajući kamp Hrvatskog rukometnog saveza. „Kutjevo d.d.“ bio je glavni sponzor kluba zbog čega 2006. godine Rukometni klub „Požega Allianz“ postaje Rukometni klub „Kutjevački podrumi“ („Kutjevački podrum za vrh lige,“ 2006). Veliki utjecaj na ponovni sjaj požeškog rukometa bio je povratak bivše reprezentativke Hrvatske i igračice Podravke Martine Raguž koja u suradnji s još nekoliko odličnih rukometašica koje su u istom razdoblju došle igrati za požeški klub uspijeva ostvariti značajne rezultate i povećati interes požeške publike za rukometom

(Slika 6).

Slika 6: Ekipa Ženskog rukometnog kluba „Kutjevački podrumi“ 2006. Gornji red: Nikola Brekalo (predsjednik kluba), Kristina Smoljo, Silvija Pavić, Ljiljana Zdunić, Ana Marušćec, Martina Raguž, Ivona Đipalo, Mateja Čolak, Vanja Radić, Marinko Brkić (pomoćni trener), Zlatko Kraker (trener). Donji red: Marija Katarić, Mirna Vujanović, Jelena Franić, Josipa Bošković, Maja Šakić. (Ustupljeno iz arhive Josipa Bošković)

Iz godine u godinu klub obilježavaju česte izmjene trenera uzrokovane organizacijskim i financijskim problemima u klubu stoga je svakih nekoliko utakmica ekipu vodio drugi trener, a najčešće su ulogu trenera izmjenjivali Marinko Brkić, Zlatko Kraker i Nedjeljko Lalić (Neferović, 2009, str. 15). Klub je sve češće ostajao bez ključnih igračica koje su imale problema s ozljedama, vladalo je nezadovoljstvo kvalitetom igre, ali i slab sistematski rad uzrokovan čestom izmjenom trenera. Takvi neozbiljni potezi su se odražavali na rezultatima koji su bivali sve lošiji. Također, uz formalne i financijske probleme koji su ga pratili, ženski rukometni klub je svoj najveći krah doživio 2009. godine, kada je nakon desetak uzastopnih poraza i posljednjeg osvojenog mjesta na ljestvici te malog broja gledatelja koji su pratili utakmice bilo jasno da se u Požegi gledao najslabiji rukomet otkad se klub natjecao u 1. HR ligi (Neferović, 2009, str. 15).

Uspješan rad s prvoligaškim igračicama nije bio praćen stvaranjem novih igračica. Rad sa mlađim dobnim skupinama održavao se na formalnoj razini, a upravo one su odigrale završnicu prvenstva. Često se znalo dogoditi da se trening uopće ne održi zbog premalog broja rukometašica. Sve je to rezultiralo odlaskom ključnih igračica (Martina Raguž, Ivona Đipalo, Josipa Bošković) koje su se unatoč svojoj kvaliteti osjećale demotivirano i iscrpljeno

(Neferović, 2009, str. 15), a na kraju krajeva odlučeno je da će zbog svih problema koji su ga zatekli, klub istupiti iz Prve hrvatske rukometne lige za žene, ali će nastaviti natjecanje u 3. Hrvatskoj rukometnoj ligi Istok u kojoj je tijekom godina također sudjelovao s mlađim igračicama. Opstanak u 3. ligi Istok prestao je 2015. godine zbog manjka financijskih sredstava, što je u konačnici rezultiralo nedovoljnim brojem igračica koje bi igrale za klub (Ustupljeno iz arhive Branimir Šćulac). Nakon brojnih godina uspjeha, atraktivnog rukometa, izvrsnih pojedinki, punih dvorana tijekom utakmica i mnogobrojnih djevojčica koje su u školi rukometa čekale trenutak da zaigraju utakmicu i sudjeluju u ligi, Požega je ostala bez sudjelovanja u bilo kojoj hrvatskoj ligi, a samim time i bez mogućnosti da mlađe generacije ikada osjete i iskuse radost i ljepotu igranja rukometa, pobjede, druženja, prijateljstva i putovanja, svega onoga što je rukometni grad Požega do tada nudio.

3. PERSPEKTIVA ŽENSKOG RUKOMETA U POŽEGI

Analiza ukupnog sporta u gradu Požegi ukazala je kako ženski rukometni klub Požega, koji je bio dugogodišnji član prve lige, više ne postoji te bi bilo potrebno ponovno pokrenuti rad i aktivnost ovoga kluba jer ženski klub u gradu ima tradiciju, a imao je i rezultate (Požeški športski savez Požega, 2017). Analiza okruženja ili okoline podrazumijeva istraživanje svih važnijih karakteristika kako vanjskog tako i unutarnjeg okruženja sa svrhom identifikacije strateških čimbenika koji će odrediti budućnost kluba (Beech, Chadwick, 2010). Najjednostavnija metoda za analizu okruženja je SWOT analiza koja predstavlja metodu pomoću koje se ocjenjuje strategija ponovnog pokretanja ženskog rukometnog kluba u Požegi. Analiza uključuje četiri ključna faktora: snage (strengths), slabosti (weakness), prilike (opportunities) i prijetnje (threats) (tablica 2). Snage i slabosti predstavljaju unutrašnje karakteristike ženskog rukometa, dok prilike i prijetnje dolaze iz okruženja (Beech, Chadwick, 2010). SWOT analizom se uz razmatranje sadašnjih i budućih snaga, slabosti, prilika i prijetnji stavljaju u odnos unutarnja i vanjska okolina kluba. Ova četiri aspekta značajno utječu na poslovanje i treba ih promatrati u njihovoj međuzavisnosti. Njihova analiza pomaže boljem razumijevanju postojećeg stanja i mogućnosti pa se kroz proces strateškog upravljanja mogu odrediti mjere potrebne za nadilaženje slabosti i prijetnji, ali i za razvoj snaga kojima se povećavaju prilike. Na taj način može se postići bolja pozicija za klub, ali i najbolji klub, da bi ostao najbolji, mora se kontinuirano razvijati. Radi toga, kao i radi promjene okolnosti, SWOT analizu treba raditi učestalo (Shank, 2002).

3.1. Snage

Snage ženskog rukometa u Požegi prilikom ponovnog pokretanja su brojne. Najveća snaga je prepoznatljivost rukometne tradicije kojoj svjedoči višegodišnje natjecanje u 1. HR ligi.. Požega broji mnogobrojne kvalitetne trenere koji su svojim zalaganjem i trudom, čak i bez ikakvih financijskih sredstava, postigli znatne rezultate s rukometašicama. Jedna od jačih snaga su visoko kvalitetne igračice u kojima se želja i ljubav prema rukometu nisu ugasile. Također, Požega raspolaže moderno obnovljenom sportskom dvoranom „Tomislav Pirc“ koja ima nove, odlično opremljene svlačionice s tuševima te vlastitu teretanu. Revitalizacija ženskog rukometnog kluba nudila bi veliki spektar mogućnosti, kako za mlade igračice, tako i za stariju populaciju. Djevojke bi imale mogućnost treniranja, odlaskom na treninge stvarale bi se radne navike, razvijale bi svijest o grupnoj solidarnosti te bi brinule o svom zdravstvenom statusu. Starija populacija imala bi veći interes za praćenje klupskih rukometnih natjecanja, gdje bi se stvarala svijest o promicanju ženskog rukometa u županiji, što su također snage pokretanja ovog sporta. Uz sve navedeno, roditelji pružaju veliku zainteresiranost uključivanja djece u tjelesne aktivnosti.

3.2. Slabosti

Prva i najvažnija slabost je financijska nestabilnost. Slabost se očitovala i u konstantnom mijenjanju stručnog kadra, što se odražavalo na rezultatima i statistikama. Kao snage navode se visoko kvalitetne igračice, no slabost je u tome što većina igračica danas studira u velikim gradovima i uglavnom su odsutne iz Požege tijekom tjedna, a nekolicina njih se udala i formirala vlastitu obitelj te zbog mnoštva obaveza koje zahtijeva briga o maloj djeci nemaju vremena za redovno treniranje i igranje za klub. Pri ponovnom pokretanju ženskog rukometnog kluba jedna od slabosti bila bi nedostatak marketinških aktivnosti. Slaba strana je i organizacija, što se najviše odnosi na kasne noćne termine treninga. Dvoranu koriste mnogi sportaši te često nedostaje termina u satima koji bi trebali biti u skladu sa eventualnim školskim obvezama.

3.3. Prilike

Prilike koje se pružaju najviše se odnose na veću mogućnost za popularizacijom rukometa i animiranja djevojčica da se bave tim sportom. Moguće je stvaranje šireg društvenog interesa, unaprjeđenje zdravlja te sposobnosti djece i mladih. Do brojnih prilika dovodi i manja sredina pa se informacije brže šire i u kratkom roku mogu stvoriti interes za bavljenje rukometom među djevojčicama. Prilika koju nudi ponovno pokretanje kluba je i zainteresiranost potencijalnih sponzora za financiranje. Klupska natjecanja daju priliku umrežavanja s većim brojem ljudi te omogućava perspektivnim pojedincima da se istaknu na području županije i regije, a na kraju krajeva da zaigraju za nacionalnu reprezentaciju ukoliko se radi o vrsnim igračicama. Ponovno pokretanje ženskog rukometnog kluba stvara priliku uključivanja većeg broja profesora tjelesne i zdravstvene kulture i rukometnih stručnjaka te unaprjeđenje stručnog kadra i samog rada u rukometu.

3.4. Prijetnje

Prijetnje se očituju kroz razne segmente. Ponajprije, postoji nezainteresiranost mladih za bavljenje sportom. Depopulacija nastala tranzicijom stanovništva koje je zbog nemogućnosti zapošljavanja prisiljeno napustiti granice Hrvatske

također je prijetnja, a napuštajući mjesto stanovanja zbog materijalne nesigurnosti stvaraju veliki problem za otvaranje ovakvog projekta. Trenerski rad se nedovoljno vrednuje kao profesionalna djelatnost, što se očituje i u materijalnom smislu. Iz tih razloga stručni educirani kadar gubi volju za kontinuiranim radom zbog vanjskih utjecaja. Prijetnje su i nedostatak poticaja i podrške lokalne samouprave koja ne financira predviđen budžet za razvoj sporta i mladih, što se tijekom zadnjih godina posebno tiče upravo ženskog rukometa. Još neke od prijetnji su i skupo educiranje trenera, interes mladih za drugačije provođenje slobodnog vremena kroz društvene mreže, izlaske te druge načine.

Tablica 2. Swot analiza perspektive ženskog rukometnog kluba u Požegi

SNAGE (STRENGTH)	SLABOSTI (WEAKNESSES)
- rukometna tradicija - obnovljena sportska dvorana - uključivanja djece u tjelesne aktivnosti.	- financijska nestabilnost grada i županije - nedostatak marketinških aktivnosti - organizacija
PRILIKE (OPPORTUNITIES)	PRIJETNJE (THREATS)
- veća mogućnost za popularizacijom rukometa i animiranja djevojčica - stvaranje šireg društvenog interesa, unaprjeđenje zdravlja te sposobnosti djece i mladih - zainteresiranost potencijalnih sponzora za financiranje - uključivanje većeg broja profesora tjelesne i zdravstvene kulture i rukometnih stručnjaka	- odsustvo igračica zbog fakultetskih obaveza - depopulacija stanovništva - trenerski rad se nedovoljno vrednuje kao profesionalna djelatnost - nedostatak poticaja i podrške lokalne samouprave, skupo educiranje trenera

4. PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE RAZVOJA ŽENSKOG RUKOMETA U POŽEGI

Za ponovno pokretanje ženskog rukometnog kluba nužna je inicijativa građana Požege čime bi rukometašice s područja grada i okolice ponovno imale priliku igrati rukomet u svojem gradu koji se natječe u nekoj od hrvatskih ženskih rukometnih ligi, a samim time i omogućile brojim ljubiteljima rukometa i ostalim zainteresiranim sudjelovanje u ovom sportu na razne načine. Na putu ka ostvarenju tog cilja nalaze se brojni uvjeti koje je potrebno ispuniti, a najveća pažnja treba se pridodati promociji i prezentaciji kluba koji bi svojim ponovnim pokretanjem podignuo razinu kvalitete i škole rukometa za djevojčice. Klub, odnosno njegovo vodstvo, moraju imati jasno definirane ciljeve i zadaće kluba kako bi uspješno funkcionirao, a veliku pažnju i ulaganja se treba uputiti stručnim i kvalitetnim trenerima.

4.1. Uloga i važnost ponovnog pokretanja kluba

Gašenje ženskog rukometnog kluba u Požegi predstavlja veliki gubitak jedne članice Požeškog sportskog saveza s obzirom na rukometnu tradiciju i odlične rezultate koje je klub ostvarivao. Igranje utakmica za vlastiti klub veliki su motiv djevojčicama koje pohađaju školu rukometa u Požegi, a nemogućnost nastavljanja bavljenja rukometom u vlastitom gradu nakon završavanja škole rukometa rezultiralo je sve manjim brojem djevojčica u školi rukometa. Mnoge djevojčice pokušale su se organizirati i igrati trenirati rukomet u ŽRK „Slavonka“ iz Nove Gradiške i ŽRK „Lipik“ iz Lipika koji je jedini klub u cijeloj Požeško – slavonskoj županiji koji sudjeluje u natjecanju (3. hrvatska rukometna liga istok), međutim, nakon izvjesnog vremena jasno se dalo zaključiti da je treniranje za klub u gradu do kojega treba četrdesetak minuta vožnje „nemoguća misija“ jer se radi o djevojčicama koje još uvijek pohađaju osnovnu ili srednju školu te svakodnevni treninzi uzimaju mnogo vremena, energije i financijskih izdataka što je na kraju rezultiralo odustajanjem od treniranja. Požega je grad u srcu Slavonije, a sve niži standard koji zahvaća sve veći dio istoka Hrvatske pogodio je Požegu zbog čega su roditelji djevojčica, znajući da nastavka bavljenja rukometom nakon škole rukometa nema, sve više poticali djevojčice da se upisuju u školu košarke uz argumente da će moći jednoga dana zaigrati košarku za svoj klub, u svome gradu. Nakon mnogo godina rukometne tradicije, nebrojenih odličja i uspjeha u ženskom rukometu, požeška škola

rukometa brojala je tek nekoliko djevojčica, dok je broj upisanih djevojčica u školu košarke iz dana u dan povećavao. Naravno, košarka je prekrasan sport i nikome nije u interesu da se djevojčice na bilo koji način demotivira u odluci da se bave košarkom, no jasno je da je prijekopotrebno revitalizirati rukometni klub te potaknuti djevojčice na povratak manjim loptama, potaknuti nove generacije na upisivanje škole rukometa i vratiti Požegi status „rukometnog“ grada.

4.2. Utjecaj rukometa na razvoj djece

Najviše je podataka iz istraživanja koji ukazuju na blagu pozitivnu povezanost bavljenja sportom i spoznajnog razvoja sportaša. Biološki, kretanje omogućuje jaču opću razinu aktivacije svih fizioloških funkcija i resursa organizma, te tako pospješuje i njegovo funkcioniranje, ubrzanjem izmjene tvari i brže eliminacije štetnih tvari iz organizma. Sport omogućuje i ostvarenje viših razina potreba: zadovoljava motive sigurnosti, ljubavi, poštovanja, pa čak i samoostvarenja (Sindik i Brnčić, 2012). Tjelesna aktivnost u dječjoj dobi provodi se u različitim oblicima, uključujući slobodnu igru, kućanske poslove, vježbanje, školski tjelesni odgoj i organizirani sport. Prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji tjelesna aktivnost obuhvaća sve pokrete, odnosno kretanje u svakodnevnom životu. Preporuka Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) je da djeca i mladi barem 60 minuta dnevno provedu u nekoj od kinezioloških aktivnosti srednjeg intenziteta. Rezultati istraživanja o tjelesnoj aktivnosti hrvatske školske djece provedenog u sklopu međunarodnog projekta HBSC 2005./2006. godine pokazuju da preporuke za dnevnom tjelesnom aktivnošću ostvaruje 31 % školske djece od 11 godina, dok rezultati proizašli iz istog projekta provedeni 2009./2010. godine ukazuju da svega 25 % djece iste dobi zadovoljavaju preporuke za dnevnom tjelesnom aktivnošću, što je za 6 % manje u odnosu na nekoliko godina prije. Niska razina tjelesne aktivnosti može dovesti do većih zdravstvenih problema te se povezuje s povišenim rizikom od mnogih kroničnih bolesti kao što su ateroskleroza, osteoporoza, šećerna bolest i depresija (Kamenjaš i sur., 2017). Mini rukomet također ima nekoliko temeljnih obilježja koja u najvećoj mjeri angažiraju većinu dimenzija ukupnog antropološkog statusa djece, a to su: pravila igre, suradnja, suprotstavljanje, kontakt i postizanje vanjskog simboličkog cilja. Sukladno posebno osmišljenim specifičnostima, mini rukometna igra prilagođena je potrebama djece mlađe školske dobi čijom se primjenom potiče višestrani razvoj motoričkih sposobnosti i znanja. Koriste se prirodni oblici kretanja te poučavaju opća kineziološka znanja i osnovni elementi tehnike igre mini rukometa. Uz razvoj motoričkih

sposobnosti važno je naglasiti i kognitivni razvoj za ovaj dobni period u kojem se bolje logički misli, točnije se opaža te sudi o sebi i okolini, uviđa se povratna informacija od drugih i vrši se procjenjivanje (Kanjugović i sur., 2013). „Rukomet kao sportska igra osigurava svestran tjelesni razvoj, jer podjednako utječe na sve velike mišićne skupine. Veliki broj različitih kretnih struktura zahtijevaju podjednaki angažman svih dijelova tijela, osiguravajući ravnomjeran razvoj svih mišića, kako ruku i nogu, tako i trupa. S gledišta biološkog rasta i razvoja, rukomet je idealan sport za mlađe dobne skupine jer ne zapostavlja niti jednu topološku regiju tijela. Raznim kretanjima i skokovima razvija se muskulatura nogu, a izbačajima i raznim obrambenim kretnjama mišići ruku, ramenog pojasa i trupa“ (Rogulj i Foretić, 2007).

4.3. Utjecaj na motoriku i razvoj funkcionalnih sposobnosti u rukometu

Utjecaj motoričkog razvoja od presudne je važnosti za cjelokupni razvoj djece. Uvodeći djecu u sustav redovitog, organiziranog i kontroliranog sudjelovanja u tjelesnim aktivnostima potpuno ih uvodimo u osnovne principe za održavanje njihovih optimalnih kondicijskih sposobnosti koje su neophodne za zdrav i produktivan život. Direktno se utječe na poboljšanje funkcioniranja krvožilnog i dišnog sustava, smanjenje postotka masti u tijelu i opće smanjenje rizika obolijevanja od bolesti prouzročenih nezdravim načinom života (nikotin, alkohol, različite droge i sl.). Također, razvojem određenih motoričkih sposobnosti kao što su koordinacija, snaga i fleksibilnost, utječe se na prevenciju određenih fizičkih oblika povreda nastalih zbog padova, sudara i sl. (Hraski i sur., 2002). U istraživanjima kod učenika i učenica rane školske dobi utvrđena je povezanost funkcionalnih sposobnosti i ukupne razine tjelesne aktivnosti. Značajnoj povezanosti doprinosi i aktivnost za vrijeme velikog odmora i tjelesne aktivnosti po danima. Poželjno je usmjereno programirati sadržaje koristeći se složenim metodičkim oblicima rada te poticati djecu na bavljenje izvannastavnim i izvanškolskim kineziološkim aktivnostima. (Kamenjaš i sur., 2017). Kineziološki profil rukometne sportske igre zahtjeva široku lepezu različitih motoričkih sposobnosti. Nema niti jedne motoričke sposobnosti na koju rukomet kao kineziološka aktivnost ne vrši pozitivan utjecaj, a zahtijevajući brzinu, snagu, koordinaciju, agilnost, ali isto tako i fleksibilnost, preciznost i ravnotežu, rukomet proizvodi raznovrsne motoričke podražaje i u velikoj mjeri unaprjeđuje cjelokupni motorički potencijal. Raznovrsnost cikličkih i acikličkih kretnih sadržaja, trajanje aktivnost, veličina igrališta i ritam utakmice zahtijevaju od igrača različite funkcionalne sposobnosti. Jedan se dio na utakmici odvija u aerobnim uvjetima manjeg i umjerenog intenziteta, ali isto tako dugotrajne visokointenzivne aktivnosti odvijaju se u anaerobnim

laktatnim uvjetima glikolitičke razgradnje. Najveći se dio rukometne aktivnosti odvija alaktatnim anaerobnim uvjetima keratin-fosfatne reakcije, jer u rukometnoj igri prevladavaju kratkotrajne visokointenzivne aktivnosti u trajanju od nekoliko sekundi. Upravo takva igra kod djece razvija široku paletu funkcionalnih sposobnosti (Rogulj i Foretić, 2007).

4.4. Mentalni i socijalni utjecaj rukometa

Istraživanja su pokazala da sportski aktivniji pojedinci daju više poželjnih i pozitivnih osobina ličnosti. Do izražaja dolazi veća emotivna stabilnost, bolja emotivna kontrola, smanjena anksioznost, veće samopouzdanje i veći stupanj savjesnosti. Također, dolazi do razvoja veće osobine odgovornosti, društvenosti i tolerantnosti (Hadžikadunić i sur., 2015). Danas je općeprihvaćeno stajalište kako odnosi s vršnjacima imaju izrazito važno mjesto u emocionalnom i socijalnom razvoju. Vršnjaci daju bitno drugačije iskustvo za dijete u odnosu na roditelje. Kroz vršnjačke odnose dijete dobije jedno potpuno novo iskustvo, iskustvo osobne percepcije kroz druge osobe, dok unutar prijateljskog odnosa doživi iskustvo istinske intimnosti s drugom osobom. Kvaliteta odnosa s vršnjacima važan je i relativno pouzdan pokazatelj buduće djetetove prilagodbe na različite životne situacije. Utjecaj sportskih aktivnosti na razvoj djeteta iznimno je značajan. Sport djeluje na različite aspekte osobnosti, kao što su morfološko-funkcionalna, emocionalna, voljna, moralna, radna, intelektualna i estetska osobnost. Uključenost u sportske aktivnosti od velikog je interesa za normalan razvoj djeteta. Zahvaljujući ciljanim sportskim intervencijama razvojni potencijali djeteta mogu doživjeti značajnu afirmaciju i ozbiljan napredak. Kvalitetne i odmjerene sportske aktivnosti neizostavno će doprinijeti razvoju pojedinih sastavnica socijalne kompetencije kao što su: regulacija emocija, socijalno razumijevanje (sposobnost predviđanja tuđih reakcija), socijalna umijeća (umijeće dijeljenja stvari, umijeće čekaanja na red) i dr. Redovita tjelesna aktivnost budi vedre misli, doprinosi ustrajnosti i dosljednosti, te podupire razvoj pozitivnih crta osobnosti, kao i formiranje snažne volje i karaktera. Redovito vježbanje također će olakšati razvoj inicijative, samostalnosti, pouzdanosti, upornosti, odlučnosti, točnosti, preciznosti, hrabrosti, poštenja, discipliniranosti, prijateljstva, solidarnosti, potpomaganje, osjećaj dužnosti i odgovornosti (Mikas, 2009). S aspekta rukometne igre ni mentalne aktivnosti nisu zanemarene. Angažiranje mentalnog kapaciteta posebno je naglašeno u fazi intenzivnog motoričkog učenja, savladavanja pravila igre te u taktičkoj pripremi. Rukometna igra u znatnoj mjeri potiče razvoj pozitivnih emocija i pospješuje psihološku stabilnost: naglašena suradnja među igračima, stalno situacijsko sučeljavanje i brojni tjelesni kontakti pridonose smanjenju anksioznosti kod djece te nedvojbeno ima pozitivan utjecaj na

konativni prostor djece (Rogulj i Foretić, 2007). Djeca se u rukometu navikavaju na međusobnu pomoć, brže se socijaliziraju, društvenija su te lakše prihvaćaju pravila i zajednički cilj. Sport, pa i sam rukomet čini djecu agilnijom, bržom, gipkijom, izdržljivijom i snažnijom. Najveća vrijednost rukometa za mlade je nemjerljiva pa će tako u dječjoj duši, kao najveće bogatstvo i najljepše sjećanje, cijeli život ostati radost igre, kretanja, pobjede, druženja, prijateljstva i putovanja, onoga što samo sport može pružiti (Rogulj i Foretić, 2007).

5. CILJEVI I ZADAĆE KLUBA

Pokretanjem Kluba požeške rukometašice ponovno bi imale priliku baviti se sportom koji vole i konačno bi se završilo razdoblje u kojem ukoliko žele igrati rukomet, moraju otići u susjedne gradove što iziskuje mnoštvo troškova i vremena. Također, Požežanke bi se natjecale u nacionalnim i/ili regionalnim ligama, imale priliku zaigrati pred domaćom publikom, skupljale bi iskustvo s raznih utakmica i događaja koje bi ih naposljetku formiralo u kvalitetne igralice što bi zasigurno utjecalo na interes za bavljenje rukometom među mlađim generacijama i motivaciju za djevojčice koje pohađaju školu rukometa. Ženski rukometni klub u suradnji sa školom rukometa za djevojčice mora imati naglašenu odgojnu dimenziju formiranja cjelokupne ličnosti mladih sportašica. Odgojna komponenta posebno je naglašena u današnje vrijeme kada iz poznatih razloga koji prate sve tranzicijske zemlje izostaje odgojna funkcija obitelji, a upravo iz tih razloga Klub i Škola mora osigurati okruženje u kojem će djevojke i djevojčice izražavati pozitivne emocije, formirati pravilne stavove, vrijednosne kriterije i radne navike, učiti se odgovornosti, toleranciji i uvažavanju različitosti te razviti svijest o grupnoj solidarnosti i podređivanju pojedinca uspjehu kolektiva, ali također je važno da napreduju u fizičkom smislu – da postanu snažne, brze i izdržljive (Arslanagić, 1997). Vodstvo Kluba u suradnji s trenerima mora imati na umu kako se djevojke i djevojčice ponekad nalaze u dobi kada su naglašeno podložna učincima odgoja i obrazovanja, kako u krugu obitelji ili škole, tako i za vrijeme trenažnog procesa, a iz tog razloga posebno je važno staviti naglasak na odgoj mladih rukometašica i inzistirati na općim i specifičnim odgojnim zadaćama. Kako tvrde Rogulj i Foretić (2007), neke od osnovnih zadaća koje bi rukometašice trebale izvršavati su:

- izgrađivanje tolerancije i uvažavanja suigračica, protivnika i svih ostalih sudionika u treningu i natjecanju,
- poticanje discipline i odgovornosti prema suigračicama i treneru,
- razvijanje strpljenja, zadržavanja pažnje i slušanja kod djevojčica,
- međusobno pomaganje i suradnja pri vježbanju,
- poticanje samostalnosti i kreativnosti u radu te želje za motoričkim samoobrazovanjem,
- poticanje i poštivanje reda na treninzima i utakmicama,
- razvijanje poštivosti i ustrajnosti na utakmicama i treninzima,
- razvijanje točnosti i samokritičnosti,
- razvoj i usavršavanje radnih navika,
- poštivanje pravila igra i svih sudionika u prometu,

- naučiti se radovati pobjedi i podnijeti poraz,
- poticanje fair playa,
- poticanje odgovornosti za očuvanje sportskih rekvizita, sprava, inventara, ali i očuvanje reputacije i tradicije požeškog ženskog rukometa.

Podrazumijeva se da rukometašice od Kluba i Škole rukometa moraju dobiti informacije vezane i za teorijska znanja o utjecaju sporta na čovjekovo zdravlje, informacije o korisnosti svakodnevnog tjelesnog vježbanja, osnovne teorijskih aspekata rukometnog treninga kao i edukaciju o pravilnim prehranbenim navikama. Zadatak, kako Škole, tako i Kluba jest poticanje svestranog razvoja i unaprjeđenja cjelokupnog antropološkog potencijala djevojčica i djevojaka, prije svega razvijanja širokog spektra motoričkih i funkcionalnih sposobnosti, skladnog i pravilnog tjelesnog razvoja, unaprjeđivanja mentalnih sposobnosti, poticanja pozitivnih emocija i sociološke adaptacije. Posebno je važno da se ne zapostavi, ali ni favorizira niti jedna antropološka značajka jer je osnovna i prvenstvena zadaća kako Škole, tako i Kluba, formiranje zdrave, zadovoljne i cjelovite sportašice. Djevojčice u adolescentskoj dobi, za razliku od dječaka kod kojih se javlja potreba za fizičkim eksponiranjem i dokazivanjem te potreba za vođenjem i uzorima, često javlja potreba za emocionalnim i intelektualnim potvrđivanjem i dokazivanjem (Rogulj i Foretić, 2007), a postojanje i težnja igranju za Klub (koji bi se u međuvremenu ponovno pokrenuo) bi kod djevojčica iz navedenih razloga stvarala dodatnu motivaciju i volju za treniranjem, napredovanjem i novim uspjesima koji se pred njima nalaze. U slučaju formiranja novog kluba, sve učlanjene djevojke, bez obzira na dob, po izlasku iz osnovne ili srednje škole, mogu nastaviti s redovitim treniranjem za svoj klub. Pod redovito treniranje smatraju se treninzi u trajanju od 90 minuta, tri puta tjedno s uključenim korištenjem teretane u sklopu dvorane. S mogućim i očekujućim napretkom, uzimajući u obzir dobne kategorije, djevojke mogu izboriti natjecanje te sudjelovati na razinama natjecanja sukladno pravilnicima Županijskog rukometnog saveza i HRS-a.

5.1. Materijalno – tehnički uvjeti pokretanja Kluba

Polazna osnova i temeljna pretpostavka za organizaciju i pokretanje kluba je raspolaganje odgovarajućim prostornim uvjetima za provedbu programa stručnog rada. U ljetnim mjesecima bit će dostatno i vanjsko igralište, ali će zbog kontinuiteta trenažnog procesa u zimskim i jesenjim mjesecima biti potrebna sportska dvorana. Da bi se ženski rukometni klub ponovno pokrenuo i da bi funkcionirao na razini na kojoj se očekuje, što podrazumijeva korištenje sportske dvorane za treninge i utakmice, kvalitetan stručni kadar, odnosno trenere sa stručnim znanjem i iskustvom, sudjelovanje u natjecanjima i sve troškove koje ono donosi te ulaganja u marketing i oglašavanje, potrebna su sredstva bez kojih je sve to nemoguće ostvariti. Potrebne su sprave i rekviziti, raspolaganje dovoljnim brojem lopti, a od velike koristi će biti i švedske ljestve (kojima Sportska dvorana „Tomislav Pirc“ u Požegi raspolaže), klupe, sanduci, strunjače, kao i manja oprema – garnitura marker dresova, plastični čunjevi, vijače i sl. Većinom od navedenog požeška sportska dvorana raspolaže i samim time čini veliku uštedu prilikom ulaganja i pokretanja ženskog rukometnog kluba, ali bez obzira na to potrebna su prilična sredstva kako bi se Klub pokrenuo i kako bi funkcionirao. U ovoj fazi se uviđa značaj menadžmenta kojeg Bartoluci i suradnici (2004) objašnjavaju kao „proces obavljanja posla s drugim ljudima radi ostvarivanja željenih organizacijskih ciljeva u dinamičkom okruženju, uz učinkovito korištenje ograničenih resursa. Požeški športski savez, osim što podržava kvalitetan šport u granicama financijskih mogućnosti, daje prioritet financiranju rada s mladeži. Većina klubova koristi športske objekte koji su u vlasništvu grada Požege (Požeški športski savez Požega, 2017). Održavanje objekata najvećim dijelom se financira iz gradskog proračuna, no iz Saveza napominju kako klubovi i športaši pojedinci trebaju sredstva za kvalitetni vrhunski šport pokušati pronaći na tržištu kod sponzora i donatora. S obzirom da je u Požeško - slavonskoj županiji to izuzetan problem, potrebno je uz pomoć gradske vlasti pronaći način i da državne tvrtke koje ostvaruju prihod i dobit kao i banke koje posluju na tom području sudjeluju u financiranju kvalitetnog športa. Isto tako potrebno je u Proračunu grada Požege pokušati pronaći načina da se pronađu dodatna sredstva za kvalitetni šport. Kako bi građani Požege bili upoznati sa objektom događanja u samom klubu potrebno je organizirati dane otvorenih vrata kluba gdje bi se svi zainteresirani te potencijalni članovi dolaskom u klub upoznali sa funkcioniranjem kluba, svim sportskim aktivnostima te kako bi prezentacijom svih aktivnosti bili privučeni učlaniti sebe odnosno svoju djecu u klub. Sama prezentacija bi slala poruku važnosti sportskih aktivnosti od malih nogu. U svakom slučaju, ponovno pokretanje ženskog rukometnog kluba zasigurno zaslužuje jedno od vodećih mjesta na popisu s obzirom na požešku rukometnu tradiciju i uspjehe kojima

se Požežani i Požežanke dan danas ponose. U kasnijoj fazi u kojoj bi se klub afirmirao i ukoliko bi dolazio do dobrih rezultata, jasno je da će rukometašice i poznate pravne osobe dolaziti u fokus zanimanja zbog ostvarivanja zapaženih rezultata, kao i zbog karizme i imidža koji privlače javnost (Novak, 2006) iz čega se uviđa važnost početnih ulaganja u pokretanje Kluba koje je, iako je rizično, nemoguće izbjeći i označava jedan od težih zadataka u ostvarivanju cilja.

S pravnog aspekta, klub mora imati Statut kojim se reguliraju odredbe o nazivu, sjedištu, o zastupanju; izgledu pečata; o ciljevima i području djelovanja sukladno ciljevima, djelatnostima kojima se ostvaruju ciljevi; o načinu osiguranja javnosti djelovanja udruge; o uvjetima i načinu učlanjivanja i prestanku članstva, pravima, obvezama i odgovornostima te stegovnoj odgovornosti članova i načinu vođenja popisa članova, tijelima udruge, njihovu sastavu i načinu sazivanja sjednica, izboru, opozivu, ovlastima, načinu odlučivanja i trajanju mandata te načinu sazivanja skupštine u slučaju isteka mandata; izboru i opozivu likvidatora udruge; prestanku postojanja udruge; o imovini, načinu stjecanja i raspolaganju imovinom; o postupku s imovinom u slučaju prestanka postojanja udruge te o načinu rješavanja sporova i sukoba interesa unutar udruge te drugim pitanjima od značaja za udругu, odnosno klub (Narodne novine: Zakon o udrugama, 2014). Klub mora biti osnovan s ciljem promicanja, razvitka i unapređenja rukometnog sporta te razvijanja odgojnih, moralnih i etičkih vrijednosti kod svojih članova kroz bavljenje sportom. Djelatnosti Kluba bile bi planiranje rada i razvitka rukometnog sporta, sudjelovanje u sportskim natjecanjima, sportska poduka i priprema, ostvarivanje utvrđenih planova i programa, organiziranje i sudjelovanje u organiziranju sportskih priredbi, natjecanja i manifestacija za koje ga ovlasti nadležni savez, skrb o izgradnji, održavanju, korištenju i upravljanju sportskim objektima, poduzimanje mjera i stvaranje uvjeta za unapređenje stručnog rada, skrb o zdravlju i zdravstvenoj zaštiti članova Kluba, ukupnom aktivnošću moralno, etički i odgojno djelovanje na članstvo, briga o školovanju i usavršavanju vlastitog stručnog pedagoškog kadra, stalno usavršavanje kvalitete igrača, promicanje rukometnog profesionalizma, praćenje zdravstvenog stanja i organiziranje posebne zdravstvene zaštite igrača te suradnja s medijima radi obavještanja javnosti, članova Kluba i ljubitelja rukometa o radu Kluba. Članstvo u klubu postiže se upisom u popis članova na temelju odluke Izvršnog odbora Kluba. Članovi kluba imaju pravo:

- u okviru svojih mogućnosti sudjelovati u radu Kluba i na taj način pridonositi ostvarivanju ciljeva Kluba,
- birati i biti birani u tijela upravljanja i radna tijela Kluba, osim ako za pojedine članove

- nije drukčije propisano Statutom,
- iznositi svoja mišljenja i prijedloge tijelima Kluba,
  - predlagati pokretanje postupka za izmjene, dopune i donošenje novog Statuta, pravila i drugih općih akata Kluba,
  - biti obaviješteni o radu Kluba (Narodne novine: Zakon o udrugama, 2014).

5.2. Uloga trenera u rukometu

Promatrajući jednu od najprihvatljivijih pedagoških teorija o razvoju ličnosti, 'teorija samoaktiviteta' koja kaže da razvoj pojedinca ovisi o naslijeđenim dispozicijama, o njegovoj samoaktivnosti, ali i o okolini u kojoj se razvija (Rogulj i Foretić 2007), dolazi se do zaključka da je uloga trenera izuzetno velika u formiranju ličnosti mladih sportaša, stoga je od esencijalne važnosti da s djecom mlađe i srednje školske dobi, koja čine populaciju škole rukometa, rade stručno educirani kadrovi koji posjeduju psihološka i pedagoška znanja te primjenjuju odgovarajuće metode s obzirom na dobne specifičnosti i razvojne značajke mladih rukometaša, odnosno rukometašica. Osnivanjem kluba i mogućnošću zapošljavanja stručnjaka iz područja rukometa, povećala bi se mogućnost za samim unaprjeđivanjem kvalitete škole rukometa jer bi kvalitetni treneri stvarali kvalitetne igrači i podizali razinu ženskog rukometa općenito, što bi se kroz dogledno vrijeme očitovalo na dobrim rezultatima. Od trenera se traži da bude pažljiv, srdačan, strpljiv, susretljiv, da vjeruje u zajednički uspjeh i rad, da bude mladim rukometašicama pri ruci, u svim, pa i u tzv. kriznim situacijama te da zrači radnom energijom i optimizmom. Kvalitetan trener posjeduje sve karakteristike dobrog učitelja – on je komunikator, stručnjak i odgajatelj. Da bi trener mogao realizirati sve ciljeve i zadaće koji se pred njega stavljaju, svakako mora biti educiran i stručan u mnogim područjima koja se tiču sporta u cijelosti, a ne samo rukometa. Dakle, trener mora poznavati osnove teorije treninga, kineziološke metodike, sportske medicine, pedagogije i psihologije odgoja i obrazovanja, anatomije, fiziologije sporta i biomehanike. Još je važnije da zna kako primijeniti ova znanja u radu s mladima te ih uskladiti sa zahtjevima rukometne igre. Za svakog je trenera važno da poznaje razvojne značajke onih s kojima radi, a naročito ako radi sa mladim sportašicama čiji organski sistemi neprestano doživljavaju promjene što iziskuje praćenje ovih promjena i prilagođavanje rada novonastalim stanjima. Za postizanje uspjeha izuzetno je važno da trener zna u svakom trenutku što raditi, kako raditi, koliko raditi, zašto raditi, tj. kakvi su učinci rada. Osim teorijskog znanja trener mora imati i potrebna praktična znanja koja najviše dolaze do izražaja prilikom demonstracije različitih tehničkih elemenata

rukometne igre, ali i prilikom demonstracije nekih drugih elemenata koji nisu direktno vezani za rukometnu tehniku (npr. elementi gimnastike i atletike, vježbe snage, vježbe istezanja i sl.). Trener mora imati i odgovarajuću humanističku izobrazbu što znači da nije ravnodušan prema onima s kojima radi te da poznaje i razumije ljude, a naročito mlade sportašice i njihove potrebe. Posebno je važno da je trener stalno „u treningu“, da prati, ali i prejeducira zbivanja na terenu te da pravovremeno uočava i korigira pogreške, posebno u tehnici rukometne igre koje su u ovom uzrastu brojne. Važno je da trener održava ugodno ozračje na treningu, da je spreman razumjeti način života mladog sportaša (onaj koji se odnosi na školske obaveze i na druge izvanškolske aktivnosti osim rukometa). Trener mora dobro poznavati one s kojima radi, mora sagledati sve čimbenike koji utječu na trenažni proces, uključujući osjećaje, želje i potrebe mladog sportaša. Iznad svega trener mora biti pravičan i dosljedan te primjenjivati iste kriterije prema svim igračima te biti tolerantan i blagonaklon prema specifičnostima svakog sportaša. Stručnjaci (treneri, nastavnici, profesori) uključeni u organizaciju i provedbu mini rukometa su osobe koje su u neposrednom kontaktu s djecom i roditeljima te posjeduju direktan odgojni utjecaj. Naglašena odgovornost proizlazi iz njihovih složenih zadaća koje prate razvoj odgojno–obrazovnih postignuća djeteta. Tijekom interakcije s djecom i roditeljima, potiču usvajanje vrijednosti, stavova i navika koje su usmjerene prvenstveno na cjelovit razvoj osobnosti djeteta što znači da se radi o osobama koje istražuju i analiziraju pedagoške pojavnosti u procesima i potrebe za kvalitetnom organizacijom odgojno–obrazovnog rada. Stručni treneri rukovode se pružanjem savjetodavne pomoći uz naglašenu suradnju između djece, roditelja, drugih trenera i drugih učenika, a njihov pristup djeci potrebno je individualizirati potrebama i osobnosti svakog pojedinog djeteta što znači da kritičkim mišljenjem treba ukazivati na pogreške, te ih također motivirati pohvalama na učinjenom. Treneri pokazuju odgovorno ponašanje te ulijevaju povjerenje, a s takvim stručnjacima trening postaje mjesto na kojem se djeci omogućava optimalni razvoj i usavršavanje znanja, sposobnosti i osobina sukladno njihovom razvojnem razdoblju putem modificirane igre rukometa. Odgojne aspekte moguće je promatrati kroz: prihvaćanje i uvažavanje različitosti, prihvaćanje vlastite osobnosti, razvijanje odlučnosti, samopouzdanja i ustrajnosti, razvijanju pozitivne slike o sebi, poštovanje protivnika i suca, pridržavanje dogovorenih pravila igre i ponašanja, savladavanje bijesa i nezadovoljstva, priznavanje pobjede protivniku, samokontrolu, razvijanje suradničkog ponašanja (timski rad), stvaranje uljuđenih navijačkih navika, prihvaćanje poraza uz prepoznavanje pogrešaka, usvajanje nenasilnog rješavanja sukoba, praćenje osobnog napretka, razvijanje osjećaja zadovoljstva, uspostavu odnosa između slobode i odgovornosti, samopoštovanje i poštovanje prema

drugima, usvajanje zdravih stilova života, samostalnom organiziranju slobodnog vremena i dr. Potrebno je naglasiti kako se prilagodba na rad u kolektivu kroz igru i druženje sa suigračima očituje kroz: izgrađivanje međuljudskih odnosa, međusobno uvažavanje, razvoj discipline, vježbe postrojavanja, razvijanje navika za vježbanjem u skupinama, međusobno pomaganje pri vježbanju, samostalnost u radu i sl. (Gruić i sur., 2012).

5.3. Promocija i prezentiranje

Osnovni preduvjet za odabir potencijalnih vrhunskih rukometašica koje bi u kasnijim fazama mogle dosegnuti najviše rezultate jest veliki broj djevojčica u školi rukometa. Drugim riječima, da bi selekcija u bilo kojem sportu bila uspješna, potrebno je stvoriti „kritičnu masu“, tj. uključiti što je veći broj djevojčica u rukometnu školu čime bi bili veći izgledi da se pronađu talentirane djevojčice s velikim potencijalom, u ovom slučaju za rukomet. Također, većim brojem djevojčica i djevojaka koje se bave rukometom širi se i krug ljudi koji se na različite načine uključuju u rukomet, bili oni navijači, entuzijasti, rekreativci, liječnici ili nešto drugo. Za uključivanje velikog broja djevojčica u Školu i Klub, potrebno je napraviti kvalitetnu promociju te prezentirati načine rada mladim rukometašicama, bivšim rukometašicama koje još uvijek imaju volju za bavljenje rukometom, djevojčicama i njihovim roditeljima. Informiranje okoline o pokretanju kluba odvijalo bi se na nekoliko načina:

- 1) izrada i distribucija promotivnog materijala: brošura, DVD-a, plakata (Slika 5), naljepnica (koje bi se lijepile po osnovnim i srednjim školama te ostalim sportskim klubovima, a koje bi sadržavale sažete i bitne informacije o radu Kluba i Škole);

Slika 5. Primjer plakata/naljepnice rukometnog kluba Požega

- 2) promocija u medijima (lokalna „Poljoprivredna televizija“, radio, dnevni tisak);
- 3) izrada internetske i Facebook stranice Kluba i Škole (slika 6);

Slika 6. Primjer izgleda Facebook stranice Kluba

- 4) suradnja s nastavnicima tjelesne i zdravstvene kulture i učiteljima razredne nastave u vidu njihove potpore i angažmana u animiranju i poticanju djece na bavljenje ovim sportom;
- 5) provedba promotivnih treninga rukometa u okviru nastave tjelesne i zdravstvene kulture;
- 6) promotivna predavanja iz rukometa u školama s poznatim požeškim igračicama i trenerima uz naglašavanje tradicije i uspjeha požeškog ženskog rukometa u Požegi;
- 7) organizirani posjeti utakmicama.

Dugoročno gledano, jedina i najbolja moguća promocija ženskog rukometnog kluba kao i škole rukometa za djevojčice jest isključivo kvalitetan, sustavan i prepoznatljiv rad s djevojkama i djevojčicama te zadovoljne rukometašice koje s radošću iščekuju naredni trening i utakmicu.

6. ZAKLJUČAK

Požega je grad s dugogodišnjom rukometnom tradicijom, a poseban značaj pridaje se upravo ženskom rukometu koji je tijekom godina nizao odlične rezultate te uz pomoć trenera plasirao odlične igračice kako u velike klubove, tako i u nacionalnu reprezentaciju. Prestankom rada, odnosno gašenjem ženskog rukometnog kluba, načinjena je velika šteta svim rukometašicama, ali i ostalima uključenima u ovaj sport, a najveća šteta jest učinjena mladim naraštajima, odnosno djevojčicama koje pohađaju školu rukometa, a nemaju mogućnost jednog dana zaigrati rukomet u svom klubu, u svom gradu i pred svojom publikom. Samim time se uvelike prorijedio broj djevojčica u rukometnoj školi, dok se paralelno za ostale sportove povećavao što je jasno davalo do znanja kako roditelji svi manje potiču svoju djecu, odnosno djevojčice u školu rukometa iz straha da će prilikom završavanja rukometne škole biti razočarana nemogućnošću nastavljanja bavljenja rukometom ili će pak zahtijevati od roditelja da im omoguće igranje za klubove u susjednim gradovima (Nova Gradiška, Slavonski Brod) što je mnogim roditeljima, u gradu kakav je Požega, veliki trošak i gotovo neostvariv pothvat.

S obzirom da je sve veći broj školovanih kineziologa sa stručnim znanjima iz raznih područja kineziologije te veliku pomoć Požeškog športskog saveza, sponzora i ostalih zainteresiranih da se ponovno pokrene ženski rukometni klub, završetak faze u kojoj Požega nema ženski rukometni klub značio bi veliki korak naprijed za sve građane i građanke ovoga grada, sve zainteresirane za sudjelovanje na bilo koji način u rukometu, a najveći korak naprijed i vjetar u leđa dobile bi mlade rukometašice koje bi nakon škole rukometa mogle obući dres s bojama svoga grada i zaigrati rukomet pred domaćom publikom. Mnoge djevojčice ponovno bi imale priliku sudjelovati u natjecanjima što donosi mnoštvo odgojnih i obrazovnih zadaće koje su uključene u to - izgrađivanje tolerancije i uvažavanja suigračica, protivnika i svih ostalih sudionika u treningu i natjecanju, poticanje discipline i odgovornosti prema suigračicama i treneru, razvijanje strpljenja, zadržavanja pažnje i slušanja, poticanje i poštivanje reda na treninzima i utakmicama, razvijanje požrtvornosti i ustrajnosti na utakmicama i treninzima, razvijanje točnosti i samokritičnosti, razvoj i usavršavanje radnih navika te poštivanje pravila igra i svih sudionika u prometu.

Ukratko, pokretanjem ženskog rukometnog kluba bi i škola rukometa dobila višu razinu kvalitete koja većim brojem vrhunskih trenera i djevojčica koje ju pohađaju ne može ponuditi ništa manje od uspješnih mladih sportašica koje nedvojbeno imaju šansu nizati velike uspjehe.

U tom slučaju, ostvario bi se san mnogih igračica, roditelja, navijača i zaljubljenika u rukomet – utakmice iz vikenda u vikend, praćenje rezultata, nestrpljiva iščekivanja i navijanja za boje svoga grada, uspješne mlade rukometašice koje dobivaju podršku sa svih strana dok nižu uspjehe, a najvažnije od svega, Požega bi se opet ponosno nazivala rukometnim gradom.

7. LITERATURA

1. Arslanagić, A. (1997). Rukomet – Priručnik za trenere, vratare i igrače. Čakovec: Zrinski
2. Bartoluci, M. i suradnici (2004). Menadžment u sportu i turizmu. Zagreb: Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu
3. Beech, J., & Chadwick, S. (2010). Sportski menadžment. MATE D.O.O.
4. Džeba, K., & Serdarušić, M. (1995). Sport i novac. Zagreb: Reta
5. Flander, M. (1975). *Enciklopedija fizičke kulture* (SV1, str. 317). Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod
6. Gruić, I., Čučković-Žnidarec, A., & Ohnjec, K. (2012). Odgojni aspekti u mini rukometu. U Mirna Andrijašević i Danijel Jurakić (ur.) Zbornik radova Međunarodno znanstveno-stručne konferencije Odgojni i zdravstveni aspekti sporta i rekreacije. Zagreb: Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu str 210-215.
7. Hadžikadunić, A., Softić, F., Novaković, R., Nurković, H., & Đedović, D. (2015). Utjecaj sporta na socijalno ponašanje djece i mladih. Sportski logos (24 i 25), 4-5
8. Hraski, Ž., Živčić, K., & Žuljević, N. (2002). Utjecaj programiranih tjelesnih aktivnosti na rast i razvoj djece predškolske dobi. U Vladimir Findak (ur.), Zbornik radova 11. ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske «Programiranje rada u području edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije», Rovinj, 22.-26. lipnja 2002.(str. 242-243). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.
9. Hrvatski rukometni savez (2014). /on line/. S mreže skinuto 27. kolovoza 2017. s: <http://hrs.hr/povijest/>
10. Kamenjaš, A., & Vidaković Samardžija, D. (2017). Prevalencija i povezanost razine tjelesne aktivnosti i kardiorespiratornog fitnesa kod djece rane školske dobi. Magistra Iadertina (vol 11.) 35-50. id:177629
11. Kanjugović, I., Ohnjec, K., & Žnidarec Čučković, A. (2013). Organizacijski oblici rada na prijelazu iz mini rukometa u rukomet. Zbornik radova 22. ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske „Organizacijski oblici rada u područjima edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije“, Poreč, 25.-29. lipnja 2013. (str. 340-344). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez

12. Kutjevački podrum za vrh lige. (2006, rujan). *Kronika Požeško-Slavonska*.
13. Mikas, D. (2009). Sportski programi i socijalna kompetencija djece predškolske dobi. *Paedriatria Croatica* (53), 227.-232.
14. Milanović, D. (2013). Teorija treninga. Zagreb: Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu
15. Narodne novine (2014). Zakon o udrugama. Zagreb: Narodne novine d.d., 74
16. Neferović, J. (18. lipanja 2009.). Klub nema perspektivu. *Kronika Požeško-Slavonska*, str. 15
17. Novak, I. (2006). Sportski marketing i industrija sporta. Zagreb: Grafomark
18. Njirjak, E. (1989). Hazena preteča rukometa. *Povijest sporta*, 20(80), 342.-353.
19. Papić, M., & Papić, R. (2012). Učenje kreativnosti u sportu. Zagreb: Vlastita naklada - Marija i Robert Papić
20. Pirc, T. (1974). Petnaest godina sportskog društva „Požega“. Slavonska Požega: Sportsko društvo Požega
21. Požeški športski savez (2014). /on line/. S mreže preuzeto 1. rujna 2017. s: <http://www.sport-pozega.hr/objekti/sportska-dvorana-grabrik.html>
22. Požeški športski savez Požega (2017). Strategija razvoja športa grada Požege 2017-2020, Požega S mreže preuzeto 15. lipnja 2017. s: <https://www.sport-pozega.hr/dokumenti.html?download=96:strategija-sporta-2017-2020>
23. Rogulj, N., & Foretić, N. (2007). Škola rukometa. Split: Sveučilište u Splitu
24. Shank, Matthew D. (2002). Sportski marketing. Library of Congress Cataloging-in-Publication Date
25. Sportski almanah općine Slavonska Požega (1987). Savez za fizičku kulturu općine Slavonska Požega (1987). *Slavonska Požega*
26. Sindak, J., & Brnčić, B. (2012). Predškolske dobrobiti sporta za djecu. Zbornik radova Međimurskog veleučilišta u Čakovcu (vol 3.), 91.-94.